

Techniky a možnosti zadržení v soukromých bezpečnostních službách

Techniques and options of detention in private security services

Petr Zehnal

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr ZEHNAL**
Osobní číslo: **A08390**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Možnosti a techniky zadržení v soukromých bezpečnostních službách**

Zásady pro vypracování:

1. Práci zpracujte jako edukační materiál pro soukromé bezpečnostní služby.
2. Vysvětlete a popište možnosti zadržení pachatele dle platné právní úpravy.
3. Popište techniky zadržení využitelné pracovníky ostrahy.
4. Zpracujte konkrétní případ zadržení a postup pracovníka SBS ve střeženém objektu.
5. Práci doplňte fotografickou dokumentací.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Kriminalistická psychologie - L. Čírtková - Nakladatelství EUROINION s.r.o Praha 1998
2. Kriminalistická taktika - Němec M. - Nakladatelství EUROINION s.r.o Praha 2004
3. Kriminalistická metodika - Straus J. a kol. - vydavatelství Aleš Čeněk s.r.o Plzeň 2006
4. Kriminalistika I., a II. Univerzita Palackého Olomouc 1995
5. Kriminalistika - Musil, Konrád, Suchánek - Nakladatelství C.H.BECK Praha 2001

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Vladislav Štefka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

22. července 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. září 2011

Ve Zlíně dne 22. července 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato práce se věnuje možnostem a technikám zadržení v soukromých bezpečnostních službách. V první kapitole jsou rozebrány zákony upravující činnost SBS na poli zákroků a zadržení. Další kapitola je zaměřena na důvody zadržení a výbavu pracovníků SBS. Nejobsáhlejší část je věnována zásadám, pravidlům a dovednostem. Také jsou tu popsány taktiky zákroků. Praktická část patří nejběžnějším bojovým, obraným a zadržovacím technikám. Nakonec je zde uveden příklad postupu bezpečnostního pracovníka ve střeženém objektu.

Klíčová slova: nutná obrana, krajní nouze, zadržení osoby, zákrok, techniky zadržení, taktika zákroku.

ABSTRACT

This thesis deals with options and techniques of detention in private security services. In the first chapter are analyzed laws regulating activity of private security services on field of interventions and detention. Next chapter is focused on reasons of detention and equipment of employees SBS. The most extensive part is given to principles, rules and skills. There are also described tactics of interventions. Practical part belong to most common combat, defensive and detention techniques. Finally, there is an example of security employee proceedings in guarded building.

Keywords: necessary defence, extreme emergency, detention of a person, intervention, techniques of detention.

Na tomto místě bych velice rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, panu JUDr. Vladislavu Štefkovi za odborné vedení, připomínky a rady, které mi poskytoval v průběhu zpracovávání této práce. Dále bych rád poděkoval rodičům a blízkým za jejich velikou podporu v průběhu studia.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....

podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY (SBS)	11
1.1 PRÁVNÍ PODPORA ČINNOSTI SBS	11
1.1.1 Zákon č. 40/2009 Sb., §29 – nutná obrana.....	12
1.1.2 Zákon č. 40/2009 Sb., §28 – krajní nouze.....	13
1.1.3 Porovnání krajní nouze a nutné obrany	14
1.1.4 Zákon č. 141/1961 Sb., §76, odst. 2 – zadržení osoby.....	15
1.1.5 Zákon č. 40/2009 Sb., §32 Použití střelné zbraně.....	16
1.1.5.1 Obecné a odborné podmínky pro získání zbrojního průkazu sk. D.....	17
2 DŮVODY ZADRŽENÍ A POJMY SE ZADRŽENÍM SPJATÉ	19
2.1 PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ	19
2.1.1 Trestný čin.....	20
2.1.2 Přestupek	21
2.1.3 Pojmy odpovídající jednotlivým fázím trestního řízení	21
2.2 ZÁKLADNÍ POJMY SPJATÉ SE ZADRŽENÍM.....	22
3 VYBAVENÍ PRACOVNÍKA SBS VYUŽITELNÉ PŘI ZADRŽENÍ	23
4 TEORIE ZÁKROKU NA PODEZŘELÉHO	28
4.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	28
4.2 ZÁSADY ČINNOSTI A JEDNÁNÍ PRACOVNÍKA SBS.....	31
4.3 VYBRANÉ ZÁSADY PŘI ZADRŽENÍ V SBS	32
4.4 PSYCHOLOGICKÉ A VYJEDNÁVACÍ DOVEDNOSTI.....	33
4.5 UŽÍVANÉ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI.....	34
4.6 PRAVIDLA PRO ŘEŠENÍ KONFLIKTU	34
4.7 TAKTIKA ZÁKROKU PRACOVNÍKŮ SBS	36
4.7.1 Kritéria volby taktiky zákroku.....	38
4.7.2 Zárok na veřejnosti.....	39
4.7.3 Zárok proti vojenským osobám.....	40
4.7.4 Zárok proti podnapilým a agresivním osobám.....	40
4.7.5 Zárok proti těhotným ženám	41
4.7.6 Zárok proti postiženým osobám	42
4.7.7 Zárok proti cizincům	42
4.7.8 Cíle zákroku	43
4.7.9 Povinnosti k Policii ČR při zákroku	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	45
5 TECHNIKY BOJE A ZADRŽENÍ V SBS	46

5.1	NAVOLNĚNÍ.....	46
5.2	ÚDERY	47
5.2.1	Přímý úder	48
5.2.2	Hák	49
5.2.3	Zvedák.....	50
5.3	ÚDER LOKTEM.....	52
5.4	PÁKY.....	53
5.5	KOPY.....	55
5.5.1	Přímý kop	55
5.5.2	Obloukový kop	57
5.5.3	Boční kop	58
5.6	BLOKY.....	58
5.7	PODMETY A SRAŽENÍ	60
5.8	PŘEHOZY	61
6	ZADRŽENÍ PODEZŘELÉHO PRACOVNÍKEM SBS VE STŘEŽENÉM OBJEKTU	62
6.1	PŘÍKLAD ZADRŽENÍ	62
	ZÁVĚR	69
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	70
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	73
	SEZNAM OBRÁZKŮ	74
	SEZNAM TABULEK.....	75

ÚVOD

Oblast soukromých bezpečnostních služeb zprostředkovává ochranu života, zdraví a majetku jak soukromým osobám, tak také osobám právnickým. Mají nezastupitelnou roli ve zvyšování bezpečnostních standardů ve všech oblastech kde působí. Oblast ve které působí je velice lukrativní, protože bude vždy poptávka po jejich službách.

Zaměřují se na oblast bezpečnosti a jak víme, budou vždy lidé, kteří chtějí cizí bezpečnost narušovat. Těmto lidem je nutné zabránit v narušování oblasti zájmu zákazníků přenechávajících svoji bezpečnost těmto službám. Prostředek jímž toho docílíme se nazývá zadržení osoby.

Zadržení osoby je tedy velice důležitá oblast na poli působnosti SBS, kterou stojí za to si objasnit. V Průmyslu komerční bezpečnosti a tudíž i v SBS jsou totiž oblasti, kde je vysoká pravděpodobnost výskytu konfliktních situací a perfektní zvládnutí zadržení osoby je tedy nezbytné. Proto by lidé vykonávající povolání ve kterých dochází takovýmto situacím měli vědět, jak při zadržení postupovat a to ze všech hledisek problematiky. Jak z právního a metodologického, tak i z etického hlediska. Cílem této bakalářské práce ale nebude z důvodu malého prostoru popis reakcí na konkrétní situace, ale spíše zaměření se na tuto problematiku z několika stran. Jedná se o právní stránku, metodické a taktické postupy, technické vybavení a v neposlední řadě o techniky zadržení.

Ke zpracování práce jsem využil tři metody. Analýzu, syntézu a dedukci. Pomocí analýzy jsem vypracoval obsah 2. a 4. kapitoly. Syntézu jsem využil ke shrnutí jednotlivých závěrů kapitol. A dedukce jsem využil ke zpracování hlavního závěru.

V teoretické části si objasníme zákony upravující aplikaci zadržení. Dále pak také něco z teorie taktik zásahu, komunikačních dovednostech a psychologii. Nesmí chybět popis výzbroje a vybavení, které mohou bezpečnostní pracovníci při zadržení využít.

V praktické části se zaměříme na nejběžnější bojové a obranné techniky a na závěr si ukážeme příklad zadržení podezřelého bezpečnostním pracovníkem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY (SBS)

Soukromé bezpečnostní služby (dále jen SBS) jsou podzákoné nestátní organizace, které jsou založeny na komerčním základě a jsou součástí bezpečnostního systému České republiky. V dnešní době jsou stále více vytiženou složkou, protože stejně jako kriminalita ohromně roste i zájem o bezpečnost a ochranu lidí a majetku. Díky dosavadní absenci zákona o SBS v ČR se řídí všemi právy a povinnostmi, které jim ukládají všechny zákoníky České republiky. Jsou to například Občanský zákoník, Trestní zákoník, Hospodářský zákoník, Živnostenský zákoník, Zákoník práce a jiné právní normy. Důvody jejich vzniku a fungování jsou ochrana života i zdraví osob stejně jako zabraňování vzniku škod ať už na movitém nebo nemovitém majetku, které jsou vykonávány vycvičenými pracovníky, jenž k tomuto uplatňují určité prostředky, metody a formy.

1.1 Právní podpora činnosti SBS

Právní vymezení činností SBS nebude v současné době ani v budoucnu nikdy srovnatelné s příslušníky státní a obecní policie ČR. Jejich činnost je spíše podpůrná a doplňují policii tam, kde je její omezená kapacita nedostačující. Díky chybějícímu zákonu speciálně upravujícímu fungování SBS se musejí jejich pracovníci výhradně spolehnout na obecně platné právní normy a právní řád České republiky si tedy převádět do oblasti a podmínek průmyslu komerční bezpečnosti (PKB).

V této kapitole se proto budu zabývat právními normami, které jsou pro výkon práce a zadržení podezřelé osoby nezbytné.

- Trestní zákon č. 140/1961 Sb. ve znění pozdějších předpisů (40/2009 Sb.)
- Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) č. 141/1961 Sb. ve znění pozdějších předpisů

1.1.1 Zákon č. 40/2009 Sb., §29 – nutná obrana

"Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zřejmě nepřiměřená způsobu útoku." [1]

Pro správné pochopení zákona si teď vysvětlíme význam výše uvedeného

- O nutnou obranu se nebude jednat tehdy, když útočník svůj útok už ukončil a obránce začíná vyvíjet vlastní iniciativu
- Nutnou obranu lze použít i v případě, že nejsou ohroženy zájmy a bezpečnost přímo obránce ale vydává se bránit cizí zájem

Použitím nutné obrany je možné se vyhnout obvinění z trestného činu pokud jsou přesně dodržovány podmínky za jakých nutná obrana funguje, proto je velmi důležité se patřičně seznámit s podmínkami uplatňování nutné obrany, tedy se zákonem, který je bezpečnostními pracovníky v terénu velice využíván.

Podmínky nutné obrany dle § 29 tr. zákona:

1. útokem jsou ohroženy společenské vztahy a zájmy chráněné tr. zákonem - **život, zdraví, majetek, svoboda a čest:**

- obránce může chránit zájmy nejen své osoby, ale i zájmy osob cizích
- útok přichází vždy od člověka
- obrana je směřována vždy proti útočníkovi, je-li jich více, je jedno proti kterému z nich
- proti účelově vyprovokovanému útoku není nutná obrana použitelná
- útok vedený proti obránci musí být opravdový, nikoli zdánlivý. V takovém případě se nejedná o nutnou obranu ale o trestný čin z nedbalosti

2. útok přímo hrozí nebo trvá - nutnou obranu nelze uplatňovat v případě, že útok ještě bezprostředně nehrozí

- „bezprostředně hrozící“ – s obranou proti útoku, který má s jistotou vzápětí nastat už není třeba čekat a lze ji provést okamžitě
- „trvajících“ – útok momentálně probíhající např. útočník se zmocnil násilím věci a s kořistí odchází - odnášení kořisti je ještě útokem ale proti ukončenému útoku už nelze nutnou obranu použít

3. přiměřenost obrany – Platí pravidlo, že aby byla obrana účinná musí být vždy silnější než útok. Přiměřená obrana přestává platit ve chvíli, kdy je zřejmé, že je provedena s absolutně nepřiměřenou intenzitou oproti útoku. To neznamená, že by se měl obránce omezovat pouze na pasivní obranu (ustupování, útek). Naopak je možné způsobit útočnickovy škodu nebo zranění větší než původně hrozilo obránci, ale nesmí mezi nimi být zřetelně hrubý nepoměr.

1.1.2 Zákon č. 40/2009 Sb., §28 – krajní nouze

"Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak nebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil." [1]

Z výše uvedeného vyplývá, že :

- Mohou být proti sobě postaveny dva zájmy, ovšem prvořadý je život člověka. V tom případě není považováno ničení věci za trestný čin za účelem záchrany života či zdraví člověka.
- Krajní nouze slouží k odvracení nebezpečí hrozícímu jednotlivci či společnosti.

- Krajní nouze je použitelná jedině tehdy, pokud nešlo nebezpečí zabránit nebo se mu vyhnout jiným způsobem.
- Člověk je oprávněn bránit se hrozícímu nebezpečí, aniž by ho musel snášet. Toto ovšem neplatí pro osoby, u kterých je jednání v nebezpečných situacích očekávané a přímo je zakotveno v jejich pracovní náplni, např. policisté při riskantních zákrocích, hasiči při hašení požárů, vojáci při bojových akcích atd.
- Následek krajní nouze nemůže být v žádném případě stejný nebo dokonce větší než ten, který původně hrozil.

1.1.3 Porovnání krajní nouze a nutné obrany

Hlavní rozdíl mezi krajní nouzí a nutnou obranou je v tom, jaké příčině nebezpečí se bráníme. Nutná obrana se zabývá v zásadě pouze obranou proti útoku nebo nebezpečí způsobovaném pouze lidskou bytostí. Naopak při užití krajní nouze se chápe odvracení útoku nebo nebezpečí zapříčiněného jiným vlivem než člověkem. To znamená například některým z přírodních vlivů, zvířat, energií nebo strojů nebo neživých předmětů.

Pokud se podíváme na další rozdíl v uplatňování těchto dvou paragrafů, tak se liší v konečném následku, který vznikne po jejich užití. U krajní nouze je následek značně omezen a nedovoluje způsobení následku většího nebo stejného oproti následkům, které hrozí naší osobě. Naopak nutná obrana povoluje způsobit následky stejné nebo větší, ovšem ne v příliš velkém nepoměru.

Abychom si udělali lepší představu o shodách a rozdílech těchto dvou paragrafů, je níže uvedena tabulka, v níž je vytyčeno 5 bodů.

Tabulka 1

	Shoda	Rozdíl
	Přispívají ke společenské bezpečnosti a jsou jí tedy prospěšné.	Nutná obrana je užitá pouze v případě napadení člověkem. Naproti tomu je krajní nouze aplikována na všechny ostatní druhy nebezpečí.
	Při použití je snaha chránit osobu vlastní nebo jinou a stejně tak zájmy s nimi spojené.	Rozdíl je v přísnosti postihů za nedodržení podmínek jednotlivých paragrafů. U krajní nouze jsou postihy přísnější, jelikož v zájmu vlastní ochrany ničíme majetek 3. osoby, která za vzniklou situaci nenesou vinu.
	Shodné jsou chráněné okruhy zájmu, jenž jsou uvedeny v § 1 trestního zákona.	Krajní nouze – škodu 3. osobě je možno způsobit jedině tehdy, pokud je to naprosto nevyhnutelné. Nutná obrana – není nutno brát na útočníka ohled, bránit se je možno ještě před faktickým vypuknutím útoku.
	Je odvráceno nebezpečí, jehož zdrojem může být společenský útok.	Rozpor v poměrech mezi zájmem chráněným a porušeným, NO – možnost způsobit škodu vyšší než která hrozila až do hranice hrubého nepoměru KN – možnost způsobit škodu pouze menší než která hrozila
	Ani jeden paragraf nelze užít proti realizovanému druhému a ani stejnému paragrafu	Při dodržení všech podmínek NO není možné po obránci vymáhat náhradu. Při KN to za určitých podmínek možné je.

1.1.4 Zákon č. 141/1961 Sb., §76, odst. 2 – zadržení osoby

"Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoliv pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení

útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned vyšetřovateli nebo policejnímu orgánu, příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit." [1]

Vysvětlení citovaného:

- dotyčná osoba musí páchat trestný čin
- osoba může být zadržena i bezprostředně po spáchání trestného činu
- zadržení neboli omezení osobní svobody může provést kdokoli
- po zadržení se neodkladně musí kontaktovat Policie ČR
- občan čeká do příjezdu policie a podezřelého předává s informacemi o zadržení
- v případě zadržení provedeného za pomoci střelné zbraně předkládáme zbrojní průkaz a průkaz zbraně

1.1.5 Zákon č. 40/2009 Sb., §32 Použití střelné zbraně

„Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů.“ [1]

Výše uvedené říká:

- Střelnou zbraň je možno použít pouze za účelem užití krajní nouze nebo nutné obrany
- Pokud to podmínky přímo nevyžadují, je lepší střelnou zbraň nepoužívat
- Při zranění pachatele střelnou zbraní neprodleně provést ošetření nebo první pomoc
- Informovat Policii ČR o použití střelné zbraně
- Dbát na zabránění ohrožení životů a zdraví osob nacházejících se v blízkosti střelby a v nejvyšší možné míře se snažit ušetřit život člověka, na něhož je střelba vedena

- V neposlední řadě je třeba také zajistit všechny důkazy a svědky pro případné pozdější prošetření události

Bezpečnostní pracovník může použít zbraň jen tehdy, pokud je k tomuto řádně proškolen, disponuje zbrojním průkazem, průkazem zbraně a pravidelně absolvuje školení zaměřené na střelné zbraně. Musí se také pravidelně účastnit cvičných střelb na střelnicích. V případě, že je útočník zraněn střelbou ze zbraně bezpečnostního pracovníka, tak tento musí poskytnout útočníkovi (jakmile to bude možné) první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Stejně tak neprodleně informovat o tomto incidentu Policii ČR. Pokud toto pracovník neprovede, vystavuje se tak nebezpečí ze stíhání za spáchání trestného činu neposkytnutí pomoci.

1.1.5.1 Obecné a odborné podmínky pro získání zbrojního průkazu sk. D

Při výkonu pracovní činnosti v PKB (zvláště při povoláních jako jsou např. : ostraha objektu, výjezdová služba, detektiv, bodyguard atd.) je vlastnictví zbrojního průkazu skupiny D velkou výhodou a ve většině případů nezbytnou podmínkou k provádění povolání. Zde si proto uvedeme jak obecné, tak i odborné podmínky pro jeho získání.

Obecné podmínky

Pro získání zbrojního průkazu musí žadatel splnit 6 obecných podmínek :

- Místo trvalého pobytu na území ČR
- Dovršení věku 21 let
- Praktickým lékařem prokázaná zdravotní způsobilost
- Podmínka svéprávnosti (vlastnění občanského průkazu)
- Podmínka trestní spolehlivosti
- Podmínka spolehlivosti

Odborné podmínky

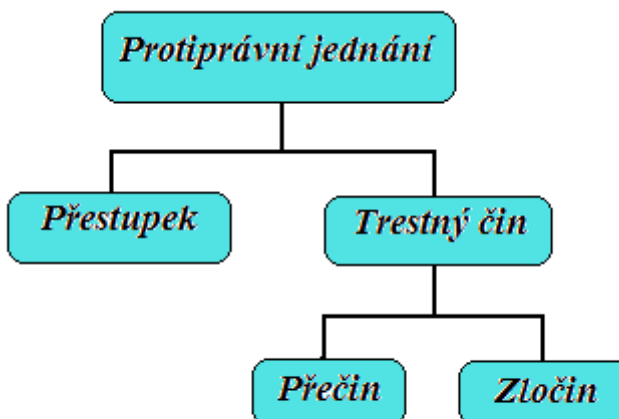
Odborné podmínky musí být splněny u samotné zkoušky odborné způsobilosti. Tato zkouška se skládá z teoretické části a praktické části. V teoretické části je psán test o délce třiceti otázek a k úspěšnému splnění je třeba napsat test na 74 bodů z maximálních 79 bodů. Po úspěšném vykonání testové části následuje přesun na střelnici a zkouška praktická. Podle zákona bude komisař vyžadovat následující úkony:

- „prohlídku zbraně za účelem zjištění, zda není v nabitém stavu
- částečné rozebrání a složení zbraně v rozsahu, který je nutný k vyčištění zbraně po střelbě
- postup při přípravě zbraně a střeliva ke střelbě, při přerušení střelby, při zjištění závady na zbrani při střelbě a při ukončení střelby
- střelbu na pevný cíl“ [2]

Pro úspěšné vykonání je nutné splnit všechny výše uvedené body. U střelby je nutné zasáhnout hodnocenou část terče alespoň čtyřmi náboji z pěti možných.

2 DŮVODY ZADRŽENÍ A POJMY SE ZADRŽENÍM SPJATÉ

Zde si uvedeme důvody nutné k realizaci zadržení osoby. Jediný případ, kdy je pracovník SBS oprávněn provést zadržení osoby je v případě, že se tato osoba dopustila protiprávního jednání. Je tedy důležité si vysvětlit, co protiprávní jednání je a jak se dělí z hlediska důležitosti pro vykonávání činnosti pracovníka SBS.

Obr. 1. Protiprávní jednání

2.1 Protiprávní jednání

Protiprávní jednání je označováno též jako delikt a člověk, který takto protiprávně jedná, je označován jako delikvent. Jak už z názvu vyplývá, je toto jednání v přímém rozporu se zákony a právními normami ČR a delikventovi tedy vzniká právní odpovědnost. Za toto jednání se udělují tresty finanční, kárné nebo tresty odnětí svobody v závislosti na míře závažnosti protiprávního jednání a vůli delikventa (protiprávní jednání úmyslné a neúmyslné).

U dělení protiprávního jednání nás v závislosti na potřebách PKB budou nejvíce zajímat dva typy protiprávního jednání, a to trestný čin a přestupek. Dalším úkolem tedy bude alespoň základně vymezit tyto dva pojmy.

2.1.1 Trestný čin

Podle § 13 odst. 1 je trestným činem protiprávní jednání, které trestní zákon označuje jako trestný čin a znaky takového činu jsou uvedené v příslušném zákoně. Podle novely trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., účinné od 1. ledna 2010, definice trestného činu upustila od uvádění nebezpečnosti činu pro společnost jako samostatné a nezávislé podmínky trestnosti a sjednotila její posuzování s posuzováním formálního naplnění skutkové podstaty. Přesto je pro aplikaci trestního zákoníku i nadále nutné splnit podmínku společenské škodlivosti. Tuto podmínku lze aplikovat jen tehdy, pokud je spáchaný čin pro společnost tak škodlivý, že nestačí uplatnění odpovědnosti například podle zákona o přestupcích. K určení trestného činu se užívá materiální a formální pojetí.

Materiální pojetí - je starší a vychází z požadavku, aby byly jako trestné činy stíhány ty skutky, které jsou pro společnost reálně škodlivé.

Formální pojetí - spočívá na přesném vymezení jednotlivých skutkových podstat a ke konkrétní nebezpečnosti skutku (materiální znak) se přihlíží v případech, kdy je skutek po formální stránce trestným činem, ale jeho faktická nebezpečnost pro společnost je minimální.

Trestný čin se dělí na:

Přečin :

- všechny trestné činy z nedbalosti
- úmyslné trestné činy, za které zákon stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující pět let

Zločin :

- všechny trestné činy, které nejsou přečiny (tj. úmyslné trestné činy se sazbou trestu odnětí svobody převyšující pět let)
- úmyslné trestné činy zvlášť závažné, za které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně 10 let

Vývojová stádia trestného činu

Příprava – je pro společnost nebezpečné jednání spočívající ve vytváření podmínek, přičemž nedojde k dokonání trestného činu. Příprava je trestná jen u těch nejzávažnějších trestných činů např. vražda, loupež, padělání bankovek apod.

Pokus – je jednání pro společnost nebezpečné, bezprostředně směřující k dokonání trestného činu např. snaha osoby dostat se do soukromého objektu překonáním plotu, otevřením zámku pomocí planžet apod. a současně je tato osoba přistižena fyzickou ostrahou objektu a svůj záměr tedy nemohla dokončit. Příprava a pokus trestného činu jsou trestné podle trestní sazby trestného činu, který chtěli spáchat.

Dokonaný trestný čin – je pro něj charakteristické vyvolání zamyšleného následku. Jde tedy o spáchání např. připravovaného loupežného přepadení, znásilnění apod.

2.1.2 Přestupek

Definice přestupku podle ustanovení § 2 odst.1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění. „Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“
[12]

2.1.3 Pojmy odpovídající jednotlivým fázím trestního řízení

Podezřelý Je člověk, o kterém policie během prošetřování uvažuje jako o možném pachateli.

Obviněný Je člověk, který je trestně stíhán pro trestný čin, z něhož byl policií obviněn.

Obžalovaný Je člověk, na kterého podal státní zástupce obžalobu k soudu a bylo nařízeno hlavní líčení.

2.2 Základní pojmy spjaté se zadržením

Zadržení

Prostředek k zajištění osoby pro účely trestního řízení. Jeho podstatou je krátkodobé omezení osobní svobody.

Útok

Ohrožení zájmu chráněného tr. zákonem, jež je vyvoláno protiprávním jednáním, jako úmyslné protiprávní jednání člověka, nebezpečné určitou měrou pro společnost, které ohrožuje společenské vztahy chráněné tr.zákonem.

Navolnění

Proces, který je nutný při odvrácení útoku (např. rychlé působení na citlivá místa na těle) a následně umožňuje efektivní užití obranných technik za cílem zadržení útočnicka.

Sebeobrana

Sebeobranou se rozumí odvrácení nebezpečí, které vzniká útokem člověka (útočnicka) na zájmy chráněné tr. zákonem, ať už pasivně (útěk, přivolání policie) nebo aktivně, se zbraní nebo beze zbraně. Samotné obranné jednání směřuje proti útočnickovi, resp. proti jeho útoku, který je namířen proti výše uvedeným chráněným společenským vztahům, přičemž toto obranné jednání má znaky činu, který by byl jinak trestný.

Profesní obrana

Pojem profesní obrany je využíván hlavně v PKB a jako takovou ji používají pracovníci SBS při výkonu povolání. Její klíčovou podstatou je obrana cizích zájmů (život, zdraví a majetek).

Agrese

Jedná se o útočné chování, kterým je úmyslně omezována osoba či věc. Příčinou tohoto chování je prudká emoční reakce na určitý podnět a následkem této reakce je snížené sebeovládání.

Taktika

Je to věda zabývající se útočnými nebo obrannými metodami boje, která definuje, jakým způsobem je prováděn útok nebo obrana proti nepříteli.

3 VYBAVENÍ PRACOVNÍKA SBS VYUŽITELNÉ PŘI ZADRŽENÍ

V této části bude hlavním úkolem popsat materiální vybavení (výstroj a výzbroj) pracovníka SBS s ohledem na jeho využití při zadržení protivníka. I když má BP absolvovaný kurzy sebeobrany a disponuje znalostmi a zkušenostmi boje beze zbraně, je v mnoha případech lepší a bezpečnější použít některou ze zbraní a obranných prostředků ve své výbavě. Zbraně a obranné prostředky mají totiž na útočníka psychologický efekt, který je v některých případech tak silný, že se při náznaku použití těchto prostředků útočník sám vzdává a k žádnému boji tedy nedochází.

Těchto prostředků je velmi mnoho, a proto si popíšeme jen ty běžně používané.

Palná zbraň

Jedná se o nejúčinnější zbraň ve výbavě BP. Použití palné zbraně má zpravidla závažné následky jak fyzické, tak psychické, a proto se k použití této zbraně přistupuje až v krajních případech. Palná zbraň má ovšem ze všech zbraní také největší psychologický účinek na zadržovaného a jejím užitím se významně snižuje riziko, že zadržovaný nebude spolupracovat s BP.

Princip fungování palné zbraně je chemický a funguje tak, že k výstřelu projektilu využívá tlak plynu vzniklého při hoření výmetné směsi v náboji. Dva nejpoužívanější typy palných zbraní v SBS jsou pistole a revolver.

Rozpoznávací znaky pistole jsou především vyjímatelný zásobník obsahující náboje a pohyblivá nebo pevná hlaveň. Pistole je podle konstrukce jednohranná, opakovací nebo samonabíjecí.

Revolver je palná zbraň s pevnou hlavní a charakterizuje ji otočný válec s nábojovými komorami.

Tyto prostředky a jejich nošení a používání upravuje zákon o palných zbraních č. 119/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Obr. 2. Palná zbraň [8]

Plynovka

Tato expanzní zbraň je na první pohled velice podobná zbrani palné a při rychlé akci zadržení nemá zadržovaný šanci rozpoznat, jestli se jedná o plynovku nebo palnou zbraň. Plynovka má tedy stejný psychologický efekt jako palná zbraň a její výhodou je, že při správném použití nevznikají žádná zranění. Výjimkou je použití plynovky v bezprostřední vzdálenosti.

Principem této zbraně je vystřelování nábojek s dráždivou látkou, která po výstřelu sublimuje a mění se na plyn nebo aerosol. Typů nábojek je ovšem mnohem více.

Obr. 3. Plynovka [8]

Tonfa a obušek

Tonfa nebo obušek jsou základním a nejrozšířenějším prostředkem osobní obrany, protože jejich používání je jednoduché, rychlé a s bolestivým účinkem. Na jejich používání jsou BP proškolení. Správné a zákonné používání těchto prostředků je uvedeno v zákoně č. 553/1991 Sb. Výhodou těchto prostředků je rozmanité využití při sebeobraně nebo zadržení, kdy je lze využít při nasazování pák a škracení. Využitím v sebeobraně pomáhají vykrývat údery a kopy.

Teleskopická forma obušku je v dnešní době velice často využívána díky své skladnosti a nenápadnosti, kdy ho lze skrytě nosit pod oděvem nebo může být připnut na opasku. Vyrábí se z odolných polymerů a kalených kovů.

Obr. 4. Obušek a tonfa [13] [14]

Pouta

Tyto prostředky pomáhají při úspěšném zadržení. Spoutanému člověku omezují nebo znemožňují pohyb, útěk nebo opakovaný vzdor. Pouta se používají na poutání rukou, nohou nebo jejich kombinace. Vyrábí se z kovů nebo pružných polymerů a jejich užití je buď jednorázové, nebo opakované podle jejich konstrukce.

Obr. 5. Pouta [11]

Slzotvorné prostředky

Jejich používání je velmi jednoduché a účinek efektivní. To z nich dělá populární obranné prostředky. Zasažená osoba je účinky spreje paralyzována na dobu 20 – 30 minut, kdy jsou zasaženy její oči, ústní dutina a pokožka. Účinky spreje se projevují u zasažené osoby pálením, kašlem, slzením očí a v krajních případech až zvracením. Aktivní látka užitá v těchto prostředcích se nazývá Oleoresin Capsicum (OC) a jedná se o výtažek z kajenského pepře. Je třeba dbát na správné použití, aby nebyla zasažena osoba, která sprej použila. Toto může nastat při použití spreje s výstřikem charakteru mlhy, naopak u spreje s výstřikem charakteru paprsku je riziko minimální. Dosah spreje je až 6 metrů podle konkrétního typu, a proto není nutné být s útočníkem v kontaktní vzdálenosti.

Obr. 6. Pepřový sprej [10]

Elektrický paralyzér

Tyto prostředky osobní obrany jsou velice efektivní na krátké vyřazení útočníka. Oproti mnohem delšímu účinku pepřového spreje trvají účinky při plné dávce paralyzérem jen několik minut. Navíc se liší podle toho, jak dlouho výboj trvá. Emitovaný výboj má sílu v řádek desítek až stovek tisíc voltů a pro požadovaný účinek je třeba elektrody přístroje

přiložit na tělo osoby nebo do max. vzdálenosti 45 mm. Kvůli nevýhodě nutného kontaktu jsou k dispozici paralyzéry kombinované s pepřovým sprejem, poplašnou sirénou nebo oslepujícím světlem.

Obr. 7. Paralyzér [7]

Dopravní prostředky

Pod tímto pojmem jsou myšleny především automobily. Jedná se sice o finančně nejnáročnější prostředky, ale jsou důležité zejména tím, že zvyšují účinnost a šanci na provedení úspěšného zákroku na podezřelého, protože pomáhají rychle překonávat velké vzdálenosti mezi centrálou a místem zásahu. Automobil může sloužit také jako dočasné místo zadržení podezřelého do doby příjezdu policie ČR.

Obr. 8. Dopravní prostředek

4 TEORIE ZÁKROKU NA PODEZŘELÉHO

„Při plnění pracovních úkolů přicházejí pracovníci soukromých bezpečnostních služeb (dále jen SBS) do řady situací, kdy je potřeba provést zákrok či jiné opatření proti rušiteli zájmu chráněného danou agenturou. Tyto situace nebudou v činnosti pracovníků SBS až tak frekventované. Jejich řešení však vyžaduje profesionální přístup, jehož základem je přesná znalost zákonů a dalších právních předpisů, které limitují činnost pracovníků SBS, jejich dokonalá aplikace, včetně etického postupu při řešení jednotlivých situací.

Posláním SBS je mj. spolupodílet se na ochraně klidu a pořádku, bezpečnosti osob a majetku v určených objektech a na specificky vymezených místech. Působnost SBS je velmi různorodá. Proto nelze z hlediska právních základů, taktiky, metodiky a etiky činnosti, postihnout všechna specifika činnosti jejich zaměstnanců.

Přesto jsou zde určitá společná hlediska, která jsou významná pro činnost všech pracovníků uvedených agentur. Ta lze shrnout do taktických a metodologických návodů při plnění jejich úkolů. To je právě jeden z cílů monografie, která je předkládána a která ji činí využitelnou pro pracovníky SBS působících na více úsecích činnosti. V činnosti pracovníků SBS však nejde pouze o jejich přesné sladění se zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy. Tato činnost musí být navíc účelná a efektivní, tedy musí být vykonávána též rychle, kvalitně, hospodárně, a v souladu se zájmy zákazníka a agentury.

Pracovní činnost bude s sebou přinášet desítky možných variant řešení vzniklých situací, které nelze dopodrobna vymežit a popsat. Přesto jsou zde určité konkrétní a obecně platné postupy, které je nutné dodržet tak, aby činnost pracovníků SBS byla v souladu s právem, ale též efektivní a účelná.“ [3]

4.1 Vymezení základních pojmů

„Praktickými postupy a metodikami činnosti pracovníků SBS prolíná několik základních pojmů. Jejich vymezení a vysvětlení jejich obsahu je důležité rovněž proto, že jejich prostřednictvím je limitován rozsah i způsoby činností prováděných pracovníky SBS. Správný výklad a pochopení těchto pojmů je významný rovněž proto, že souvisí s jejich

praktickou činností a má přímou vazbu na dodržování zásady zákonitosti v jejich činnosti.

Výchozím pojmem je služební (pracovní) činnost. Rozumíme jí veškerou činnost prováděnou v pracovní době, ať již jakoukoliv formou. Pracovní činností je provádění kontrol oprávnění vstupu osob do objektů, provádění služebních úkonů a zákroků ve vztahu ke konkrétním osobám, ale i např. běžná obchůzka ve stanoveném místě a čase v objektu, při kterém pracovník nevykonává žádnou činnost, ale pouze sleduje dodržování režimu uvnitř objektu apod.

Vymezení tohoto pojmu je významné z hlediska možnosti aplikace pracovněprávních vztahů mezi pracovníkem SBS a jeho zaměstnavatelem. Vykonává-li pracovník služební činnost, je vázán určitými povinnostmi a jsou mu poskytována oprávnění k plnění úkolů. Stejně tak agentura je na druhé straně povinna plnit vůči němu povinnosti, k nimž se zavázala, ale i vyžadovat kvalitní plnění úkolů vyplývajících z jeho pracovního zařazení.

Pracovní činnost je u pracovníků SBS tedy limitována obsahově pracovní smlouvou a časově pracovní dobou.

Z hlediska povinností lze však pod tento pojem částečně zahrnout i dobu mimopracovní. Konkrétně se jedná o povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech souvisejících s plněním pracovních povinností, které mají zůstat utajeny pře nepovolnou osobou. Každý pracovník je povinen i v mimopracovní době dodržovat tuto povinnost vyplývající pro něho z uzavřené pracovní smlouvy a zvláštního charakteru jeho práce.

V průběhu pracovní činnosti provádějí pracovníci SBS řadu činností, které lze konkretizovat, a které jsou velmi různorodé. Lze je též konkrétně pojmenovat. Jedná se např. o ověření totožnosti osoby, provedení kontroly oprávnění vstupu do objektu, vydání upozornění či výzvy osobě k opuštění od protiprávního jednání, napomenutí osoby apod.

Tyto konkrétní druhy činností nazýváme pracovní úkony, které v souhrnu tvoří obsah pracovní činnosti. Jsou realizovány pouze v oblastech stanovených interními směrnici a formami, které jsou zde stanoveny, resp. dovoleny.

Vymezení pojmu pracovní úkon je důležité též proto, že se jedná o realizaci konkrétních oprávnění pracovníků SBS, jimiž mohou omezit jiné osoby na jejich právech,

přikázat jim splnění určité povinnosti apod. Tyto osoby jsou na druhé straně povinny podrobit se provedení tohoto úkonu, neboť se nacházejí v objektu se zvláštním režimem.

Pracovními úkony tedy rozumíme konkrétní a různorodá druhy činnosti pracovníků SBS, které ve svém souhrnu tvoří náplň jejich pracovní činnosti.

Užším pojmem, nežli je pracovní úkon, je služební zákrok. Užším proto, že je v činnosti pracovníků SBS poměrně méně často frekventovaný. Avšak z hlediska obsahu a rozsahu činností, které pracovník SBS při provádění bezpečnostního zákroku provádí, je bezpečnostní zákrok širší, neboť sestává z celé řady jednotlivých pracovních úkonů (např. z vydání výzvy, ověření totožnosti osoby, použití donucovacích prostředků, sepsání úředního záznamu apod.)

Bezpečnostní zákrok pracovníka SBS spočívá v provedení zásahu, opatření proti určité konkrétní osobě, která se dopouští protiprávního jednání. Dále se může jednat o provedení potřebných opatření proti hrozící nebezpečí. V obou případech bude důvodem k provedení zákroku potřeba ochrany společenských a individuálních zájmů, konkrétně pak obnovení klidu a pořádku a zjištění bezpečnosti osob a majetku apod.

Činnost pracovníka SBS může mít tedy v konkrétním případě povahu jak pracovního úkonu, tak i bezpečnostního zákroku. Kdy vlastně přerůstá úkon v zákrok? Tehdy, když osoba, vůči které pracovník SBS úkon provádí (např. požaduje prokázání totožnosti apod.), nesplní dobrovolně pokyn či výzvu jim vydané, maří jejich účel, či se dokonce staví na odpor. V tomto případě použije pracovník SBS i donucení s cílem zamezit protiprávnímu jednání osoby a donutit ji ke splnění požadavků, které jsou bezpodmínečně nutné k provedení dalších opatření.

Bezpečnostní zákroky pracovníků SBS jsou vlastně formami realizace jednotlivých oprávnění. V celé řadě případů postačí k obnovení právního stavu pouhé upozornění či výzva osoby, aby od svého jednání opustila. Nebude-li samozřejmě nutné následně provést některá další opatření, např. vzhledem ke škodě, kterou osoba způsobila, hrozícímu nebezpečí apod.

V činnosti pracovníka SBS má prioritní postavení předcházení a zabraňování

trestné činnosti. Tedy provádění takových opatření, po kterých osoba upustí od svého jednání a nebude nutné provést další úkony, které ve svém souhrnu budou tvořit bezpečnostní zákrok.

Provádění bezpečnostních zákroků bude přicházet nejčastěji v úvahu při zajišťování ochrany klidu a pořádku, bezpečnosti osob a majetku, které jsou ohroženy či napadány osobami výtržnického charakteru, zejména pak osobami podnapilými ve střežených objektech, na veřejných prostranstvích a jiných místech veřejnosti přístupných.

Cílem provádění bezpečnostních zákroků pracovníky SBS bude proto zejména:

- překážení narušování klidu a pořádku a jeho obnovení,
- předejití, zabránění či překažení v páchání jiné protiprávní činnosti,
- v případě hrozícího nebezpečí odstranění bezprostředně vzniklého ohrožení či alespoň zmírnění jeho následků pro životy a zdraví osob, jakož i majetek,
- zajištění pachatele (pachatelů) protiprávního jednání k provedení dalších úkonů a opatření.“ [3]

4.2 Zásady činnosti a jednání pracovníka SBS

„Činnost pracovníků SBS je rozmanitá. Je zakotvena především v interních předpisech, ale též v řadě obecně závazných právních předpisů. I přesto, že se jedná o různorodou činnost, lze na základě platné právní úpravy a praktického plnění úkolů provést určité zobecnění a stanovit základní pravidla – zásady činnosti pracovníků SBS.

Jedná se zejména o zásadu:

- zákonnosti,
- legality,
- oportunitu,
- přiměřenosti,

- rychlosti a rozhodnosti,
- etiky pracovní a mimopracovní činnosti,
- bdělosti a ostražitosti.

Při provádění zákroků či jednotlivých úkonů je vždy aplikována jedna či více uvedených zásad, které v daném případě vystupují do popředí.

Hovoříme-li však o činnosti SBS a jejich pracovníků jako celku, je nutno uvést, že tyto zásady jsou uplatňovány komplexně, vzájemně se prolínají a doplňují.“ [3]

4.3 Vybrané zásady při zadržení v SBS

Užití obranných prostředků

„BP je při ochraně životů a zdraví i ostraze majetku zákazníka v případě jejich ohrožení oprávněn použít obranné prostředky k tomu, aby odvrátil útok na sebe, nebo jinou osobu, překonal odpor směřující ke zmaření plnění jeho úkolu, nebo zabránil útěku zadržené osoby

Zákaz užití obranných prostředků

BP při zákroku proti jednotlivé osobě nesmí použít obranné prostředky proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou, nebo nemocí a osobě zřejmě mladší patnácti let (s výjimkou případů, kdy to povaha útoku vedeného touto osobou proti chráněným zájmům, nebo mimořádnosti situace nezbytně vyžadují)

Poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření

Dojde-li při užití obranných prostředků ke zranění osoby, je povinností BP poskytnout zraněnému první pomoc a následně zajistit lékařské ošetření. První pomoc BP poskytuje a lékařské ošetření zajišťuje i v případech, kdy to vyžaduje situace (např. úrazy, náhlé nevolnosti, nebo jiná poškození zdraví)

Zadržení podezřelé osoby

BP zhodnotí důvody zadržení podezřelé osoby. Důvody musí být přezkoumatelné orgány činnými v trestním řízení (např. policií) a prokazatelné. K realizaci zadržení může BP použít přiměřené síly. Pokud dospěje k závěru, že podezřelou osobu nelze zadržet vlastními silami, zadržení podezřelé osoby neprovede, ale přivolá pomoc.“ [6]

4.4 Psychologické a vyjednávací dovednosti

Při procesu zadržení podezřelého se pracovníci SBS nemohou spoléhat pouze na právní aspekty této problematiky a jejich fyzický výcvik obsahující navolňovací, zadržovací a odváděcí techniky , ale musí brát v úvahu také stránku psychologickou a komunikační.

Proto si v této kapitole řekneme něco o samotné psychologii, o tom co by měl pracovník SBS v této oblasti zvládat, jak by měl s podezřelým komunikovat a v jakých komunikačních mantinelech by se měl pohybovat, aby zadržení proběhlo bezproblémově.

Psychologické aspekty

„U pracovníků SBS je velice důležitá odborná způsobilost. Odborná způsobilost se skládá z veliké škály aspektů, které musí pracovník SBS zvládat. Je to např. znalost etických a právních norem a zákonů vztahujících se k jejich činnosti, práce s palnou zbraní a dalšími zbraněmi (tonfa, teleskopický obušek, kasr, paralyzér) a také různé techniky sebeobrany a bojových umění. K těmto znalostem, schopnostem a dovednostem by se určitě měl řadit i speciální psychologický výcvik. Při výkonu povolání se pracovníci SBS mohou setkat s různými psychickými stavy lidí (hysterické záchvaty, sebevražedné tendence, poúrazové šoky, intoxikace drogami nebo alkoholem, sebevražedné pokusy) a musí na ně správně reagovat a řešit je. V bezpečnostních agenturách jsou prováděny psychologické testy, u kterých se zkoumá spolehlivost, ukázněnost a povaha pracovníka. Důvodem je to, aby při výkonu služby nevznikaly zbytečně nebezpečné a vyhrocené situace.“ [16]

4.5 Užívané komunikační dovednosti

Vizuální pozorování:

„Prvotní hodnocení situace zahrnuje interpretaci užití mluvy těla a představy. Při zásahu vytváří mluva těla pro útočníka představu klidu a otevřenosti proti pocitu ohrožení nebo omezení

Naslouchání:

Věnování pozornosti a soustředěnost na to, co a jak je řečeno, ukazuje zájem o řešení situace, zároveň i poskytuje informace potřebné k řešení a o možném následném vývoji situace

Užití mluvy těla:

- otevřený přátelský postoj, čelem k agresivní osobě.

Užití verbální komunikace

- zhodnotit a zklidnit situaci
- hovořit klidným hlasem, i když je situace velmi vážná
- volit a používat správná slova
- tón hlasu by měl být sladěn se slovy
- nelhat
- použít argumenty (pokud jsou)
- být asertivní
- nevystavovat se zbytečně do nebezpečí.“ [3]

4.6 Pravidla pro řešení konfliktu

„Rozhodnutí zasáhnout, je dáno okolnostmi v dané chvíli a na zúčastněných osobách. Konflikt lze řešit užitím komunikačních prostředků:

- neshody mezi členy týmu,
- před neshody mezi bezpečnostním pracovníkem a veřejností (např. výzva

k opuštění objektu)

- neshody mezi bezpečnostním pracovníkem a personálem objektu (např. výzva k dodržení stanovených příkazů a zákazů)
- před ohrožení osob, které jsou v odpovědnosti bezpečnostního pracovníka (ohrožení návštěvníka – klienta v obchodě nebo peněžním ústavu)

Kdy zasáhnout, nutno vzít do úvahy:

- příčinu konfliktu (nutno zjistit a znát předem)
- způsob užívané řeči (urážky, hanlivá slova)
- úroveň hlasu (hlasitost, agresivita)
- mluvu těla (gesta, mimika, fyzický kontakt)
- kolik osob je do konfliktu zapojeno a kdo je aktivní (agresivní) a kdo pasivní a pouze přihlíží
- na koho se při řešení konfliktu zaměřit
- odhad budoucího vývoje (eskalace) konfliktu
- zda je k dispozici pomoc

Jakým způsobem zasáhnout:

- nedívat se vytrvale do očí, sledovat také řeč těla útočníka a okolí
- nebýt agresivní, zhoršuje se tím celá situace
- nezvyšovat hlas, útočník se přizpůsobí
- nebýt příliš daleko nebo blízko k situaci, dodržovat odstup na vzdálenost paže
- nepřibližovat se, jako když se chystá k útoku
- nestránit nikomu, příčinou konfliktu může být opravdová křivda
- vyvarovat se fyzického kontaktu, útočník se může cítit ohrožen nebo omezen a bude se bránit
- nedávat rozkazy, některé osoby mají k uniformě odpor a rozkazy tento odpor ještě zvýší
- nedržet předměty, které mohou vypadat nebo jsou zbraní
- neotáčet se a nediskutovat s přihlížejícími, snažit se získat respekt útočníka a jeho důvěru
- zůstat asertivním, přenést kontrolu nad situací z útočníka na sebe

- vždy prokázat respekt, nepoužívat urážky a hanlivá slova nebo zlehčující poznámky
- pokusit se situaci odklonit, ukázat zájem o řešení problému“ [3]

4.7 Taktika zákroku pracovníků SBS

„Pracovníci SBS se při plnění úkolů dostávají do situací, které jsou velmi různorodé, jakož kontaktu s osobami různého charakteru. Kromě osob, které se dopustí protiprávního jednání, avšak po napomenutí od něho opustí, to jsou též osoby, pro které je příznačné výtržnické chování, osoby podnapilé, osoby které ohrožují životy a zdraví občanů apod. Rovněž tak místa výkonu služby pracovníků SBS jsou rozmanitá. Úkoly jsou plněny na místech veřejných a veřejnosti přístupných, v odlehlých místech, v denní i noční době apod.

Vzhledem k těmto skutečnostem nelze přesně stanovit postup při řešení té které situace.

I když bude zakročováno ve stejnou denní či noční hodinu, proti též osobě na stejném místě, přesto zákrok bude ovlivňován faktory, které zde nebyly při zákroku předchozím. Bude zde více, či méně lidí, osoba se bude nacházet v jiném stavu než-li při předchozím zákroku, zákrok bude prováděn v jiném počtu a složení pracovníků SBS atd.

I přesto, že každý ze zákroků je individuální a tedy neopakovatelný, lze na základě vymezení teoretických zásad, ale především pak na základě zobecnění praxí ověřených postupů a platné právní úpravy stanovit metodiku, tj. určitá pravidla postupu při provádění zákroků tak, aby tento postup:

- byl v souladu s platnými právními a interními předpisy,
- byl efektivní, tj. proveden co v nejkratším čase, co nejúčinněji a co nejmenšími nároky na síly a prostředky, jimiž pracovníci SBS disponují,
- představoval řešení, které je neoptimálnější v dané situaci.

Taktikou zákroku pracovníka SBS tedy rozumíme promyšlený a cílevědomý postup, jehož účelem je ochrana zdraví, životu a majetku, jakož i jiných společenských a individuálních hodnot, jako jsou čest, vážnost a důstojnost osob apod.

Cílem volby správné taktiky zákroku je odstranění protiprávního stavu, zajištění účinné ochrany zájmů zákazníků a jejich zaměstnanců a jiných osob, včetně zajištění podmínek pro řádné vyšetření každého protiprávního jednání a provedení následných preventivních opatření.

Před provedením zákroku musí pracovník SBS přihlížet k celé řadě okolností, zhodnotit vzniklou situaci a podle toho zvolit postup při zákroku.

Jedná se především o rozhodnutí, zda zakročí, či zda bude dostačující provedení pouze určitého úkonu či jiného vhodného opatření.

Obsahem taktiky zákroku je volba správného postupu v mezích platných předpisů v dané situaci, určení prostředků, které budou při zákroku použity. Důležité je, aby pracovník SBS volil takový postup, který mu v konečném důsledku zaručuje úspěch.

To však neznamená, že zakročující pracovník SBS pokračuje stále v taktice zvolené na počátku zákroku. Zjistí-li v průběhu zákroku, že zvolená taktika není optimální, ať již na základě nepřesného rozhodnutí, či změny situace, musí urychleně přejít k jinému taktickému postupu tak, aby zákrok byl úspěšně dokončen.

Při zákroku je možné použít též vyčkávací taktiky. Tzn. Postupu, kdy zakročující pracovník vyčká vhodného momentu k provedení zákroku, protože sám nemá naději na jeho úspěšné provedení a dokončení. Proto vyčká příchodu posil, sleduje osoby, vyzoomí nejbližší útvar policie apod.

Zvolením uvedeného postupu – vyčkávací taktiky, nesmí být samozřejmě porušena zásada legality zákroků, tedy povinnost zakročit, kromě uvedených možností neprovedení zákroku.

Zvolení nesprávné taktiky zákroku může mít naopak negativní následky. Může dojít k zintenzivnění narušení klidu a pořádku, k útoku na zakročujícího pracovníka SBS či útoku na životy a zdraví jiných osob

Obecně lze říci, že volbu taktiky zákroku je nutné limitovat podle míry a intenzitě protiprávního jednání osoby a podle stavu vlastních sil a prostředků, včetně možnosti zapojení a využití sil a prostředků jiných subjektů (policie, občanů apod.).“[3]

4.7.1 Kritéria volby taktiky zákroku

„Základními kritérii pro volbu taktiky zákroku jsou:

- význam chráněného zájmu, který je narušen či ohrožen protiprávním jednáním,
- místo, čas a další okolnosti narušení veřejného pořádku či páčání jiné trestné činnosti,
- způsob a charakter protiprávního jednání,
- osoba pachatele trestného činu nebo přestupku.

Význam chráněného zájmu je posuzován z hlediska nebezpečí, které hrozí z jednání osoby (osob), proti které má být zákrok veden. Půjde-li o drobná narušení veřejného pořádku, verbální napadení občanů a další jednání, jimiž není bezprostředně ohrožen život, zdraví či majetek, bude pracovníkem SBS volen adekvátní postup i prostředky provedení zákroku.

Jiná situace bude při závažném narušení veřejného pořádku a dalších jednáních bezprostředně ohrožujících chráněné zájmy. Zde pracovník SBS jednak nebude volit vyčkávací taktiku a použije takových prostředků a opatření, která byt' tvrdě, ale v souladu se zákony umožní dosáhnout cíle, sledovaného provedením zákroku.

Pro volbu taktiky zákroku je významné též místo, čas, popř. další okolnosti. Je rozdíl při volbě taktiky při zákroku na veřejnosti, tedy v místech se značným soustředěním osob, kdy je důležité odhadnout jejich možné pozitivní, ale i negativní působení. Odlišnosti jsou ve volbě taktiky na odlehlých místech, kde naopak prvek veřejnosti chybí a pracovník nemůže počítat při zákroku s podporou či pomocí jiných osob.

Rovněž způsob a charakter protiprávního jednání osob má vliv na volbu taktiky zákroku. Je rozdíl, dochází-li k rušení klidu a pořádku verbálními projevy nebo dochází-li k fyzickému napadání pracovníků SBS nebo jiných osob.

Velmi důležitá je volba taktiky vzhledem k osobě narušitele, a to s ohledem na jeho fyzické dispozice, věk, zdravotní stav, pohlaví atd.

Je samozřejmé, že při volbě taktiky zákroku dochází ke kombinaci jednotlivých kritérií. Stanovení všech možných variant kombinací není možné a ani účelné. Proto je důležité se zaměřit na vymezení základních zásad a postupů pracovníků SBS, které přicházejí nejčastěji v úvahu a které je bezpodmínečně nutné si teoreticky osvojit, praxí ověřit a stále zdokonalovat.“ [3]

Při volbě taktiky zásahu je tedy nutné analyzovat nejen všechny parametry zadržovaného uvedeného výše, ale také svoje vlastní dispozice a následné porovnání mezi parametry zadržovaného a pracovníka SBS. Tímto vzniká obrovská paleta taktik, které zde není možno všechny popsat, proto se zde zaměříme na nejčastější taktiky a jejich kritéria se kterými se lze setkat při výkonu povolání.

4.7.2 Zákrok na veřejnosti

Zde se budeme věnovat zákrokům proti osobám, které narušují veřejný pořádek v chráněném objektu.

Před samotným zákrokem musí pracovník SBS okamžitě vyhodnotit situaci. Zde je potřeba zhodnotit, proti jakému počtu osob budou pracovníci zásah provádět, a přihlídnout ke svým fyzickým schopnostem. Při zákroku proti více osobám se doporučuje přivolat další posily, případně policii ČR.

Při zákroku je pracovník SBS oprávněn osobu přistiženou při páchání trestného činu omezit na osobní svobodě a předat nejbližšímu útvaru policie. Postup při zákroku musí být tvrdý, zamezující dalšímu protiprávnímu jednání.

K úspěšnému provedení je možno v případě nutné obrany použít obranných a věcných prostředků.

Postup zákroku na veřejnosti lze shrnout do následujících bodů:

- rychlé vyhodnocení situace,
- zvolení taktiky, okamžité zakročení, přivolání policie, do příjezdu policie pozorovat pachatele,
- důrazný postup s ohledem na platné zákony,
- zvolení optimálních donucovacích prostředků,
- zadržení a předání pachatele policii ČR,
- poskytnutí první pomoci v případě zranění pachatele,
- zjištění totožnosti pachatele,
- sepsání záznamu.

4.7.3 Zákrok proti vojenským osobám

Taktika zákroku proti této skupině osob je velice riskantní z důvodu vojenského výcviku zadržovaného. Tento výcvik se dá považovat za kvalitnější a efektivnější oproti pracovníkům SBS. Svoji úlohu tady samozřejmě hraje individuální přístup k technikám boje se zbraní a beze zbraně obou zúčastněných. V těchto případech je ovšem nutné v rozsahu možností okamžitě kontaktovat policii ČR nebo nejbližší vojenskou osádku, která je zavázána se o svého příslušníka postarat a nebo přivolat další pracovníky SBS jako posilu.

4.7.4 Zákrok proti podnapilým a agresivním osobám

Tyto zákroky se musejí provádět se zvláštní razancí a obezřetností z důvodu mnohem většího rizika napadení a násilného chování, protože osoby pod vlivem omamných látek nebo alkoholu mají změněné vnímání okolí a vzorce jejich chování se liší od chování osob střízlivých. Musí se proto počítat se zvýšenou agresivitou v chování zadržované osoby.

Zákroky proti těmto osobám proto musí provádět vždy alespoň dva příslušníci SBS.

Prvořadým cílem je zamezení dalšího výtržnictví, např. napadání osob, ničení majetku, krádeže apod. Velmi důležitá je v jednání s podnapilou osobou verbální a neverbální komunikace. Účelem je, aby tato osoba nebyla dále provokována, což by mohlo mít za následek vyhocení situace a napadení pracovníka SBS.

V případech, kdy tito pracovníci v průběhu zákroku vyhodnotí situaci jako aktuálně neřešitelnou, je důležité zavolat posily (ať už z vlastních řad nebo nejbližší útvar policie) a zvolit vyčkávací taktiku, kdy je pachatel pouze pozorován. Pokud osoba agresivní chování neukončí, postupuje pracovník stejně jako proti výtržníkům a může volit věcné prostředky, kdy je jejich volba podmíněna prostředím (v malých uzavřených prostorách a místnostech nepoužívat pepřový sprej a kasr).

Osoby je nutné neustále sledovat a vyloučit možnost jejich útoku nebo dalšího napadení. Toto sledování je prováděno z bezpečné vzdálenosti.

Řešení situace můžeme shrnout do několika bodů:

- rychlé vyhodnocení situace,
- zvolení taktiky, okamžité zakročení, přivolání policie, do příjezdu policie pozorovat pachatele,
- důrazný postup s ohledem na platné zákony
- zvolení optimálních donucovacích prostředků s ohledem na prostředí
- přemístění výtržníků na bezpečné místo, prohledání, zjištění totožnosti
- zajištění svědků události
- svým chování zbytečně neprovokovat
- poskytnutí první pomoci
- předání výtržníků polici
- sepsání záznamu

4.7.5 Zákrok proti těhotným ženám

V těchto zřídka se vyskytujících případech je nutný velmi obezřetný postup s ohledem na zdraví dítěte v matčině děloze. Pokud není útok těhotné ženy veden přímo na pracovníky SBS a neohrožuje jejich život a zdraví, tak zde platí omezení použití věcných prostředků jako např. palných zbraní, slzotvorných prostředků apod. I když nejsou tyto situace běžné, je nutné znát jejich metodiku řešení. Důležité je v těchto situacích rozpoznat těhotnou ženu. Způsoby rozpoznání jsou podle praktických zkušeností následující:

- těhotenství je na ženě zřejmé,
- před použitím věcných prostředků se žena za těhotnou prohlásí,
- tato skutečnost je pracovníkovi SBS známa z jiných pramenů.

Pokud dojde k použití donucovacích technik, je v první řadě nutností poskytnout první pomoc a zajistit lékařské ošetření.

4.7.6 Zákrok proti postiženým osobám

Pokud pracovník SBS zasahuje proti osobám duševně nebo fyzicky chorým, tak je jeho cílem prověření jejich totožnosti. Následně je nutné zavolat policii ČR, sdělit údaje o zadržených osobách, jejich chování a místě zadržení. Policie se na základě informací obdržených od pracovníků SBS snaží vyhledat a vyrozumět zákonné zástupce nebo opatrovníky. Při samotném zákroku je třeba postupovat obezřetně, dbát cti, vážnosti a důstojnosti osoby. V těchto případech lze použít věcných prostředků a je zapotřebí zvýšená pozornost, protože se nedá předem odhadnout, jak se bude tato osoba během zákroku chovat.

Za osobu duševně nebo fyzicky chorou lze považovat:

- osobu s chybějící končetinou,
- osobu se ztíženou možností pohybu,
- osobu hluchoněmou,
- osobu s některou částí těla svázanou v obvazech a v důsledku toho se sníženými možnostmi pohybu,
- osobu chovající se dle místních zvyků velice atypicky.

4.7.7 Zákrok proti cizincům

„Zákrok proti cizím státním příslušníkům se od zákroku na občany ČR příliš neliší. Cizí státní příslušníci mají na území České republiky stejná práva jako její občané, proto zde neplatí žádná omezení při použití věcných prostředků. V těchto případech se však doporučuje při porušení méně závažných přestupků domluva, či napomenutí. Zvláštní pozornosti je třeba věnovat jazykové bariéře, to znamená, že cizí státní příslušník nemusí v dostatečné míře porozumět pokynům pracovníků SBS a může to vést k pokračování trestné činnosti, nebo dokonce k napadení pracovníků. Speciální skupinou cizích státních příslušníků jsou osoby, které používají diplomatických imunit a výsad. Proti těmto osobám lze zakročit jen v omezeném rozsahu. Pokud se taková osoba dopustila protiprávního jednání, vyzve a upozorní ji pracovník SBS, aby od svého jednání upustila a bez dalšího omezování ji propustí. Provedený zákrok ihned hlásí dispečerovi. V případě, kdy osoba od

svého úmyslu neupustí, může pracovník výjezdové skupiny použít věcných prostředků k zamezení takového jednání.“ [3]

4.7.8 Cíle zákroku

Prioritní úkol pracovníka SBS je předcházení a zabraňování trestné činnosti. To znamená takových opatření, které vedou osobu od páčání trestné činnosti.

Cílem bezpečnostních zákroků bude zejména:

1. eliminování narušení klidu a jeho opětovné obnovení v dané lokalitě,
2. předejití, zabránění nebo překažení v páčání trestné činnosti.
3. v situacích kde hrozí nebezpečí, zmírnit následky nebezpečí pro životy a zdraví osob a majetku,
4. po zákroku zajištění pachatele protiprávního jednání a následné předání Policii ČR.

4.7.9 Povinnosti k Policii ČR při zákroku

„Na tomto místě si uvedeme povinnosti bezpečnostní agentury k policii ČR při zásahu na střežený objekt.

Pracovník bezpečnostní agentury se musí na místě zásahu postarat především o:

- zajištění kriminalistických stop před jejich poškozením nebo ztrátou
- kriminalistické zajištění místa činu
- zajištění svědků incidentu (v případě, že se nacházejí v hlídaném objektu)
- zajištění osobních údajů od svědků v případě, že s tímto souhlasí
- střežení objektu do příjezdu policie ČR“ [3]

Pracovníci SBS mají práva jako běžní občané, a proto nemají pravomoc k nucenému výběru osobních informací od svědků incidentu. Proto se musí zaměřovat především na plnění ostatních výše zmíněných bodů.

Závěr

Jak je vidět, institut zadržení je obsáhlou problematikou, při níž je třeba využít všech znalostí, zkušeností a umu. Každá situace, ve které dochází ke konfrontaci s osobou narušující práva společenská nebo práva smluvního partnera bezpečnostní agentury, je potenciaálně nebezpečná. Je tedy potřeba znát a ovládat všechny techniky, taktiky a informace, které jsou v této problematice využívány.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 TECHNIKY BOJE A ZADRŽENÍ V SBS

Úkolem praktické části této bakalářské práce bude nastínit techniky boje za účelem zadržení protivníka.

Na světě existuje nepřeberné množství bojových technik, sportů, systémů a umění zaměřujících se na odlišné styly boje. Pro jejich efektivní zvládnutí je zapotřebí dlouhá doba v řádu let a jejich časté procvičování. Důkladné vysvětlení popisující tyto techniky by bylo v této práci bezpředmětné, protože její rozsah je příliš malý.

V tomto případě se tedy bude jednat o přehled nejznámějších a nejpoužívanějších technik boje beze zbraně. I když jsou tyto techniky velice jednoduché na pochopení, tak i u nich je pro precizní zvládnutí a efektivní použití v terénu třeba průběžný trénink a zdokonalování. Cílem je na nastalou hrozbu reflexivně reagovat bez přemýšlení a využít tak všechny faktory ve svůj prospěch. První takovouto technikou je navolnění.

5.1 Navolnění

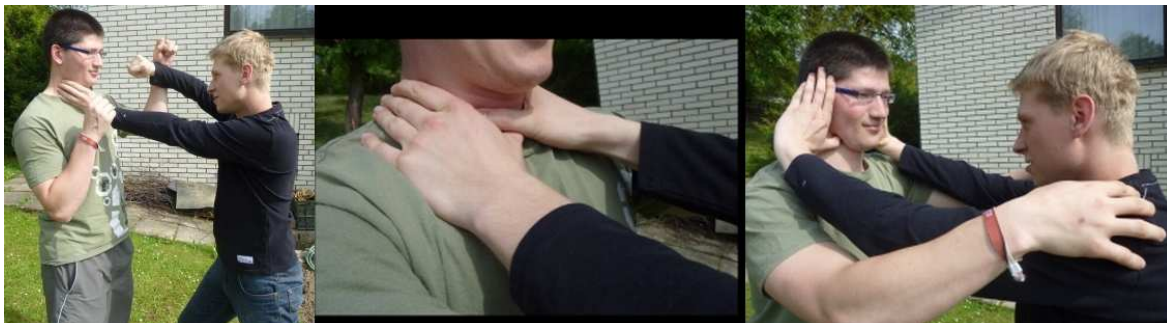
Tato technika nemá za úkol protivníka jakýmkoliv způsobem zranit. Je důležité protivníkovy způsobit krátkou bolest, při jejímž působení nemůže pokračovat v útoku na vaši osobu. Navolnění útočnicka zmate, vyvede z rovnováhy a na okamžik tak ztrácí možnost se bránit. Toto je cílem navolnění, protože tuto techniku nelze použít jako samostatnou k eliminaci a zadržení útočnicka.

Tuto techniku provádíme za pomoci úderů do citlivých míst nebo vyvíjením velkého tlaku na tato místa, kterých je na těle velké množství.

Místa, na která můžeme působit:

- pod klíční kostí;
- krční tepna;
- dýchací trubice;
- rozkrok;
- sevření nosu nebo rtů;
- škrubnutí za uši nebo kůži;

- tlak na oči;

Obr. 9. Navolnění 1

Obr. 10. Navolnění 2

5.2 Údery

Nejvíce rozšířenými údery vedenými rukou jsou údery sevřenou pěstí. Tyto údery jsou velice tvrdé, bolestivé a rychlé. Údery je možné provádět v malých intervalech jednou rukou (zpravidla přední), čímž se snažíme rozbít útočníkův kryt a zadní rukou zasazujeme údery mnohem silnější. Údery jsou vedeny převážně na horní část těla, nejčastěji na hlavu, kde dochází po dopadu úderové plochy na citlivé místo k dezorientaci, oslepení nebo úplnému vyřazení soupeře.

Údery by měly být vedeny z krytu a pro větší razanci by měly začínat od ucha. Úderových ploch na ruce je samozřejmě více než jen klouby ukazováčku a prostředníčku, proto si ilustrativně ukážeme úderové plochy v karate.

Obr. 11. Úderové plochy - karate [15]

Údery pěstí se dále dělí podle způsobu jejich provedení:

5.2.1 Příčný úder

Je považován za jeden z nejrychlejších úderů, a proto je třeba jeho dobré zvládnutí. Jeho nevýhodou je ovšem krátký dosah.

Zásady pro bezchybné provedení úderu:

- „Pěst se pohybuje po přímce. Loket se nesmí vychýlit z roviny rameno, bok, cíl.“
- V počátku pohybu není pěst křečovitě sevřena. Ke zpevnění dochází až v poslední třetině pohybu. Důležité je pevné zápěstí, aby nedošlo při nárazu na cíl k jeho poranění.
- Práce paží musí být synchronizována tak, aby jejich „dojezd“ byl současný, a tím došlo k dokonalému zpevnění zad, což zvyšuje účinnost úderu. V závěru vedení úderu pravý bok rotuje dopředu. Celé tělo je naprosto zpevněno. Je třeba, aby se pata neodlepovala od země.“ [5]

Obr. 12. Přímý úder

5.2.2 Hák

Jedná se o boční úder, který je nejčastěji směřován obloukem na bradu nebo odkrytá žebra. Má opět více variant podle toho, kam úder vedeme a jakou rukou ho vedeme. Tento úder je velice tvrdý. Popíšeme si správné provedení háku. Vycházíme ze základního postoje, kdy naše tělo a paže pracují zároveň. Ruku vedeme ze strany po oblouku, kdy se náš trup vytáčí za rukou. Ruku se po úderu snažíme vrátit v co nejkratší dráze.

Obr. 13. Hák

5.2.3 Zvedák

Úder vedený převážně na bradu, kdy ruka opisuje spodní oblouk a za ní se vytáčí trup. Po úderu se ruka opět vrací zpět v co nejkratším čase a tělo se vrací do základního postoje. Druhá ruka kryje bradu.

Obr.14. Zvedák

Zde jsou další typy úderů:

Obr. 15. Další údery

5.3 Úder loktem

Jedná se o velice tvrdý úder, protože loket je nebezpečná úderová plocha. Tento typ úderu je ovšem velice těžké provést, protože díky krátkému dosahu loktů vyžaduje kontakt tělo na tělo. Pokud se ovšem úder povede, bývá pro soupeře zdrcující.

Obr. 16. Háky

5.4 Páky

Další důležitou skupinou technik jsou páky. Ty musí tvořit zároveň s údery, kopy a tlaky na citlivá místa technicko-taktický celek. Je nutné si uvědomit, že protivník si nenechá nasadit dobrovolně bolestivou páku, a proto jsou tyto techniky až finálním zakončením zadržení. Navíc nasazení pák zabere delší dobu než výše zmiňované techniky. Většinou je lze úspěšně aplikovat pouze na jedince o stejných nebo horších fyzických proporcích. Navíc pokud je protivník pod vlivem alkoholu nebo omamných látek, vnímá bolest v páčené končetině mnohem méně a je pravděpodobné, že bude klást větší odpor. Je tedy důležité si protivníka před nasazením páky tzv. „nachystat“ a páku nasazovat s dostatečnou rychlostí a razancí. Páku můžeme nasazovat za dvěma účely:

- Podpůrná role (s úmyslem dalšího použití úderů, kopů a tlaků na citlivá místa)
- Hlavní role (s úmyslem absolutní kontroly nebo zneškodnění protivníka)

Páku můžeme nasazovat na:

- prsty;
- zápěstí;
- loket;
- rameno;
- kombinované;

Shrnutí:

- Páky umožňují zvládat situaci s menším užitím síly a s menšími následky pro oba zúčastněné.
- Použitím pák je možno v odůvodněných situacích způsobit protivníkovi zranění, která vedou k omezení jeho pohybu, omezení možnosti pokračování v útoku nebo jejich úplnému znemožnění.
- Páky jsou účinné pouze za předpokladu předešlého užití úderů a kopů. Možnosti protivníkovy obrany před nasazením páky závisí na razanci užití výše zmíněných technik.

- Vždy mít připravenou možnost se při neúspěšném nasazení páky od protivníka odpoutat.

Příklady některých pák:

Obr. 17. Páky

5.5 Kopy

Techniky kopu patří spolu s úderovými technikami k základu. Skýtají mnoho výhod. Jejich největší výhodou je mnohem větší dosah než je tomu u úderů, stejně tak je tomu i u silového srovnání s údery. Jejich předaná kinetická energie je téměř třikrát větší. Při boji s amatéry je velmi dobře využitelný, pokud je útok veden na spodní část těla, protože protivníci vedou ve většině případů amatérský boj a zaměřují se převážně pouze na horní část těla. Nevnímají příliš periferně, a proto je pro ně takovýto kop těžko vykrývatelný.

Zvládnutí správné a účinné techniky kopu ovšem vyžaduje více času než je tomu u technik pažemi. Kopy jsou většinou vedeny na spodní část těla z důvodu větší rychlosti a vyšší pravděpodobnosti správného provedení. Navíc pokud jsou vedeny na horní část těla, tak hrozí ztráta rovnováhy, přičemž získává protivník taktickou převahu. Takto vedené kopy jsou také mnohem pomalejší a protivník má čas na ně reagovat. Zaměříme se zde pouze na kopy základní, které nemají takové požadavky na výkop nohy vedený na vrchní část těla.

5.5.1 Přímý kop

Jde o jeden ze základních kopů. Tento kop má ovšem tu nevýhodu, že lze snadno vykrýt. Je proto dobré těsně před kopnutím provést klamný úder, který odvede protivníkovu pozornost a ten potom nestačí kop vykrýt. Nejlépe je vést kop do oblasti genitálií nebo břicha. U tohoto kopu můžeme použít jako úderovou plochu buď nárt, který je lepší na útok na genitálie, a nebo chodidlovou část, u které je lepší vést kop do oblasti břicha.

Obr. 18. Přímý kop

Nácvik:

- a) „Ze základního postoje, chodidla téměř u sebe, předsuneme levou nohu a přeneseme na ni těžiště. Současně trčíme levou paži proti obličeji protivníka. Jde o fingovanou akci, která upoutá protivníkovu pozornost, prodlužuje jeho reakční dobu, což má za následek krátkodobé zastavení jeho postupu.
- b) Vlastní kop zahajujeme tak, že nejprve přisuneme pravou nohu k levé. Pohyb začíná koleno. Úderová plocha, tj. chodidlo, navazuje s nepatrným zpožděním. Noha musí být pokrčena v koleně tak, aby stehno a bérce svíraly úhel asi 60 stupňů. Když je stehenní část téměř vodorovně se zemí, přidává se k pohybu kývnutí podkolením.

- c) V konečné fázi kopu tak dochází ke sčítání rychlosti několika pohybů. Výsledkem je maximální rychlost úderové plochy, kterou tvoří špička a přední třetina podrážky pravé boty.
- d) Po dokončení kopu se noha vrací po stejné dráze zpět do výchozího postavení. Při použití pro útok se kop nacvičuje ze základního postoje.“[5]

5.5.2 Obloukový kop

Tento kop je snad vůbec nejpoužívanější ze všech kopů hlavně u laické veřejnosti. Je velmi tvrdý, rychlý a je těžké určit do jaké výšky bude veden. Převážně bývá zaměřen na lýtkový nebo stehenní sval, kde způsobuje největší bolest. Kop mířený do těchto částí těla protivníka nezraní, ale ochromí ho díky způsobené bolesti a křeči ve svalech. Tento kop lze vést i do oblasti žeber, kde může protivníkovi vyrazit dech. Kop vedený do této výšky se ovšem lépe blokuje.

Obr. 19. Obloukový kop

5.5.3 Boční kop

Tento kop je také velice účinný, ale k jeho provedení je potřeba o něco delší čas. Kop je většinou směřován na břicho a trup. Pro jeho správné provedení je třeba se vytočit stranou, zvednout nohu tak, aby stehno svíralo s trupem úhel 90° a vykopnout. Úderovou plochou je chodidlová část nohy.

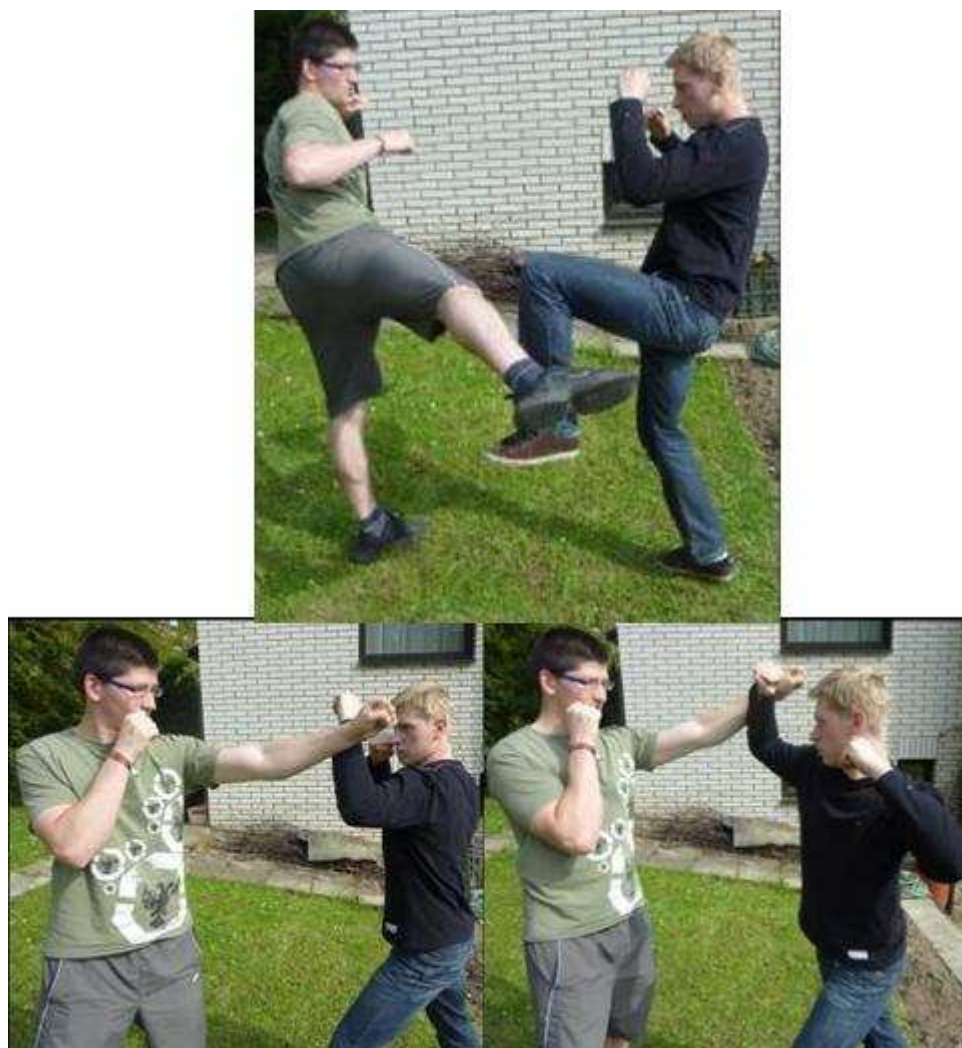
Obr. 20. Boční kop

5.6 Bloky

Základem se stává blokování přímých úderů, háků a obloukových kopů.

Na nácvik techniky bloků je dobré přecházet až po zvládnutí technik kopů a úderů. Jedná se o reflexivní pohyby, které jsou vedeny proti úderům a kopům protivníka za cílem je

vychýlit. Blok sám o sobě je technika obranná, a proto je nutné po vyblokování úderu přejít do protiútku. V případě útoku obloukovým kopem lze blokovat i nohou a následně užít úderových technik. Jedná se o případ, kdy nestačíme protivníkovu nohu chytit za účelem podmetu a nebo ustoupit do bezpečné vzdálenosti.

Obr. 21. Bloky

5.7 Podmety a sražení

Jedná se o obrannou techniku či chvat vedený v sebeobraně, jehož úkolem je dostat protivníka na zem. Podmet provádíme při fyzickém kontaktu s protivníkem, kdy se snažíme podmést protivníkovu nohu(y) a pažemi s ramenem vyvíjíme tlak opačným směrem. Před podmetem je nutné protivníka „navolnit“, abychom minimalizovali jeho vzdor.

Obr. 22. Podmety

Základem sražení je působení tlaku na protivníka tak, aby ztratil rovnováhu a my ho dostali na zem. Při sražení je třeba být velice razantní a rychlý. Tato technika je hlavně proti silnějším jedincům velmi obtížná, a proto ji musíme provádět tak, abychom protivníka překvapili a zaskočili. Můžeme použít strčení, střih nebo seknutí shora dolů.

Obr. 23. Sražení 1

5.8 Přehozy

Přehozy a hody je možné použít jen při boji na krátkou vzdálenost. Účelem této techniky je zpacifikovat protivníka a odpoutat se od něho. Toto je nutné provádět přehozením protivníka přes svoje tělo. Před tímto úkonem je opět nutné navolnění.

Obr. 24. Přehozy

6 ZADRŽENÍ PODEZŘELÉHO PRACOVNÍKEM SBS VE STŘEŽENÉM OBJEKTU

V této části se budeme zabývat modelovým příkladem zadržení podezřelého. Tato modelová situace je zasazena do rodinného domu, který je střežen bezpečnostní agenturou a tudíž je napojen na pult centralizované ochrany umístěný v centrále bezpečnostní agentury. Ta tedy okamžitě „vidí“, pokud je bezpečnost střeženého objektu narušena a neprodleně musí na místo vyslat bezpečnostního pracovníka, který má tento objekt prověřit. V této chvíli je také nutné vzít do úvahy případnou vadu detektoru, která mohla falešný poplach vyvolat. Závisí to na tom, z jakého detektoru signál přichází.

U rodinného domu je třeba brát v úvahu, že jeho vnitřní prostory jsou většinou malé a proto musí BP počítat s nedostatkem prostoru k taktice a technice zadržení. Je tudíž zřejmé, že pokud bude v objektu někdo přistižen, nebude se s největší pravděpodobností jednat o náhodu a přistižená osoba do objektu vstoupila za účelem páčání trestné činnosti a tedy, že záměrně poškozuje zájmy klienta bezpečnostní agentury. Je tedy smluvním závazkem agentury zabezpečit v objektu „klidový“ stav.

Pokud je objekt narušen cizí osobou, šance, že bude přistižena při činu a zadržena, s každou minutou klesá, a proto musí být příjezdový čas BP k narušenému objektu co nejkratší. K transportu využije výjezdové vozidlo bezpečnostní agentury. I v tomto případě je ovšem jako běžný občan nucen dodržovat dopravní předpisy.

6.1 Příklad zadržení

Podezřelý si vyhlédl rodinný dům, do kterého se chystá vniknout. Několikadenním sledováním objektu se ubezpečil, že obyvatelé objektu jsou pryč. Tento dům nemá žádnou perimetrickou ochranu, a proto také tento objekt volí.

Obr. 25. Podezřelý vybírá dům

Podezřelý volí ke vniknutí do objektu hlavní dveře. K otevření dveří používá planžety na picking a raking. Po chvíli se mu daří dveře otevřít. Netuší však, že objekt je střežen Systémem I&HAS a byl spuštěn tichý poplach.

Obr. 26. Vloupání

V tuto chvíli provádí podezřelý trestnou činnost. Neví však, že bezpečnostní pracovník je už na cestě.

Obr. 27. Trestná činnost

Bezpečnostní pracovník vchází do objektu, kde nalézá podezřelého páchajícího trestnou činnost. Klidně a rozhodně poručí: „Lehněte si na zem, jste zadržen!“.

Obr. 28. První kontakt s pachatelem

Podezřelý nerespektuje pokynů BP a útočí. BP je ovšem na tuto situaci připraven. Okamžitě přistupuje k podezřelému a pravou rukou blokuje přicházející úder.

Obr. 29. Blokování úderu

Pracovník díky úspěšnému bloku přechází do protiútoků a využívá možnosti srazit podezřelého k zemi podmetem.

Obr. 30. Provádění podmetu

Podezřelý padá na zem a pracovník pokračuje v zadržovací technice. Ruku podezřelého stále pevně drží a kvůli eliminaci vzdoru přitlačuje na jeho krk svoje chodidlo.

Obr. 31. Tlak na krk

Pracovník nasazuje podezřelému páku na loket a zápěstí a otáčí ho na záda. Je zapotřebí dostatečného tlaku a razance, aby podezřelý neměl možnost vzdoru.

Obr. 32. Příprava na nasazení páky

Probíhá nasazení páky na obě dvě ruce. V této chvíli bezpečnostní pracovník vyčkává, dokud podezřelý pod vlivem jeho váhy nepřestane projevovat poslední známky odporu.

Díky této poloze je podezřelý už po krátkém okamžiku plně zpacifikován, protože nemá dostatek vzduchu a nasazená páka jej vyčerpává.

Obr. 33. Nasazená páka

Pracovník nasadí podezřelému pouta a „zafixuje“ ho tak v této pozici.

Obr. 34. Nasazení pout

Nakonec bezpečnostní pracovník přivolává Policii ČR, kterou stejně jako své nadřízené na centrále SBS informuje o situaci.

Obr. 35. Přivolání policie ČR

Toto byla pouze jedna varianta z mnoha možností vývoje situace.

ZÁVĚR

Pod pojmem zadržení osoby se skrývá omezení osobních svobod, které je uplatňováno v souladu s právními a společenskými normami. Takovéto zadržení může provést každý občan ČR. Musí být ale provedeno za účelem zamezení protiprávního jednání. Dalším důvodem je snaha zabránit útěku pachatele protiprávního jednání, zjistit jeho identitu a zachránit důkazy. Pro takovéto chování nás opravňuje pouze spáchaný trestný čin nebo přešůpek.

Bezpečnostní pracovníci musí znát kromě zákonů i zásady profesionálního chování, protože se ve své práci potkávají s různými typy osobností. Správně zvládnuté zásady chování v některých případech rozhodují o nenásilném ukončení konfrontace. K těmto patří i psychologické dovednosti. Hlavní zásadou je chovat se profesionálně a při konfrontaci s protivníkem si udržovat profesionální nadhled. Tyto schopnosti jsou potřebné z důvodu předvídání dalšího vývoje kritické situace.

Pokud se podíváme na techniky zadržení, musí být bezpečnostní pracovníci řádně proškoleni. Své povolání musí vykonávat bez strachu. Toto jim zajistí převahu v bojových technikách oproti protivníkovi. Existují různé metody a techniky zadržení, ale žádná z nich není univerzální. Tyto způsoby, prostředky a techniky musejí odpovídat co možná nejpřesněji osobě, na kterou jsou vedeny.

V některých situacích je složité zadržet osobu tak, aby nezasahovali do jejích práv mírou větší než je nezbytně nutná. Je důležité nepůsobit osobě zbytečnou bolest a škodu a neohrozit život a zdraví ani jednoho ze zúčastněných nebo osob nacházejících se poblíž. Ideální postup, jak zadržení provést neexistuje. Je ale možné většinu rizik alespoň minimalizovat. A to neustálím získáváním znalostí práva, pravidelným cvičením technik a způsobů zadržení a trénováním s prostředky vhodnými k zadržení.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Under the term of detention is hide restriction of personal freedoms which is in line with the laws and social norms. These detention can make every citizen of the Czech Republic. But must be done to avoid illegal behavior. Another reason is in the case that such a conduct have been committed, and is to prevent the escape of an offender. Finding his identity and saving evidence. For such conduct entitles us only comitted crime or offence.

Security personnel must be known in addition to law and also in principles of professional conduct, because they encounter in their work with different personalities. Properly managed behavior principles may in some cases decide about not-violent terminations of confrontation. To these principles belong behavioral and psychological skills. The main principles is to behave professionally and in a confrontation with an opponent keeping their a professional detachment. These skills are needed by reasons anticipation of further development of critical situations.

If we look at techniques of detention, must be properly trained security personnel. They must exercise their profession without fear. This will dive them dominance in combat techniques against opponents. There are various methods and techniques of arrest, but none is universal. These methods, tools and techniques with detention must comply might inaccurate as the person to whom the lead.

In some situations it is difficult to detain a person in order to not interfered to their rights of bigger rate than is strictly necessary. It is important to not to do person unnecessary pain and damage and not to jeopardize lives and health of either the participating or people standing around. The ideal approach to detention does not exist. Bud at least is possible to most of the risks minimize. And the endless raising knowledge of law, regular exercise techniques and by training methods of detention and the detention by appropriate means.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Epravo.cz* [online]. 15.2.2005 [cit. 2011-04-28]. Trestní zákon. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/trestni-zakon-617.html>>. ISSN 1213-189X.
- [2] *Zbrankvalitne.cz* [online]. 2005 [cit. 2011-04-30]. Celkový postup získání zbrojního průkazu. Dostupné z WWW: <<http://zbrankvalitne.cz/zbrojni-prukaz/podminky-pro-ziskani>>.
- [3] MACEK, Pavel, NOVÁK, František. *Privátní bezpečnostní služby*. 1. vyd. Praha: Police history, 2005. ISBN 80-86477-23-1.
- [4] SPURNÝ, Joža, MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Komunikačně náročné situace v policejní praxi*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o, 2005. ISBN 80-86898-37-7
- [5] NÁCHODSKÝ, Zdeněk. *Nebojte se bránit*. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 80-86795-43-8.
- [6] KMENT, Pavel. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby* [online]. 1. vyd. Praha: ČK SOMO, 2003 [cit. 2011-05-23]. VYBRANÉ OBECNÉ A SPECIFICKÉ ZÁSADY ČINNOSTI BP, s. Dostupné z WWW: <<http://www.cksomo.cz/file.php?nid=7470&oid=1309000>>.
- [7] *Armytrade* [online]. 2011 [cit. 2011-05-23]. Vše pro přežití v přírodě. Dostupné z WWW: <<http://www.armytrade.cz/detail/elektricky-paralyzer-power-max/>>.
- [8] *Palné zbraně ČSLA a ČSA* [online]. 2010 [cit. 2011-05-23]. Pistole CZ 75. Dostupné z WWW: <<http://www.militaria.wz.cz/cs/pistole-75.htm>>.
- [9] *Zaměřovač.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-05-23]. Airsoftshop. Dostupné z WWW: <http://www.zamerovac.cz/ostatni-ostatni-c-29_523.html>.
- [10] *Mujnuz.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-05-23]. Obrané spreje. Dostupné z WWW: <<http://www.mujnuz.cz/obranne-spreje/peprove/ko-jet-peprovy-sprej--tekuta-strela--/>>.
- [11] *Security and safety supply* [online]. 2011 [cit. 2011-05-23]. Selfdefense. Dostupné z WWW: <<http://www.securityandsafetysupply.com/products-duty-gear/handcuffs-sw.html>>.

- [12] *Bezplatná právní poradna* [online]. 2011 [cit. 2011-08-25]. Přestupek - definice, vysvětlení co je to přestupek. Dostupné z WWW: <<http://www.bezplatnapravniporadna.cz/online-zdarma/ruzne/pravnický-slovník/809-prestupek-definice-vysvetleni-co-je-to-prestupek.html>>.
- [13] *SudenReitti* [online]. 2010 [cit. 2011-08-26]. ZBRANĚ - JAPONSKO. Dostupné z WWW: <<http://sudenreitti.blog.cz/1002/japonsko>>.
- [14] *Securityeshop* [online]. 2011 [cit. 2011-08-26]. Teleskopické obušky. Dostupné z WWW: <<http://www.securityeshop.cz/index.php/teleskopickeobusky.html?limit=all>>.
- [15] *Karate-sktrial* [online]. 2008 [cit. 2011-08-26]. Úderové plochy. Dostupné z WWW: <<http://www.karate-sktrial.cz/zajimavosti/uderove-plochy>>.
- [16] ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminalistická psychologie*. Praha : EUROINION, 1998. Psychologické aspekty , s. 82.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SBS Soukromá bezpečnostní služba

PKB Průmysl komerční bezpečnosti

BP Bezpečnostní pracovník

SEZNAM OBRÁZKŮ

TABULKA 1	15
OBR. 1. PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ.....	19
OBR. 2. PALNÁ ZBRAŇ	24
OBR. 4. OBUŠEK A TONFA	25
OBR. 5. POUTA	26
OBR. 6. PEPŘOVÝ SPREJ	26
OBR. 7. PARALYZÉR.....	27
OBR. 8. DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK.....	27
OBR. 9. NAVOLNĚNÍ 1.....	47
OBR. 10. NAVOLNĚNÍ 2.....	47
OBR. 11. ÚDEROVÉ PLOCHY - KARATE	48
OBR. 12. PŘÍMÝ ÚDER.....	49
OBR. 14. ZVEDÁK.....	50
OBR. 15. DALŠÍ ÚDERY	51
OBR. 16. HÁKY	52
OBR. 17. PÁKY.....	54
OBR. 18. PŘÍMÝ KOP.....	56
OBR. 19. OBLOUKOVÝ KOP.....	57
OBR. 20. BOČNÍ KOP.....	58
OBR. 21. BLOKY	59
OBR. 22. PODMETY	60
OBR. 23. SRAŽENÍ 1.....	61
OBR. 24. PŘEHOZY	61
OBR. 25. PODEZŘELÝ VYBÍRÁ DŮM.....	63
OBR. 26. VLOUPÁNÍ.....	63
OBR. 27. TRESTNÁ ČINNOST	64
OBR. 28. BEZP. PRACOVNÍK JE NA MÍSTĚ	64
OBR. 29. PRACOVNÍK BLOKUJE ÚDER.....	65
OBR. 30. PRACOVNÍK PROVÁDÍ PODMET	65
OBR. 31. TLAK NA KRK.....	66
OBR. 32. PŘÍPRAVA NA NASAZENÍ PÁKY	66
OBR. 33. VYČKÁVÁNÍ	67
OBR. 34. NASAZENÍ POUT.....	67
OBR. 35. PŘIVOLÁNÍ POLICIE ČR	68

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1	15
-----------------	----